

Jan BERAN

13. května 1923

Absolvoval 5 tříd obecné školy, 3 třídy měšťanské školy, 2 roky pokračovací školy, vyučený obchodní příručí, v roce 1943 totálně nasazen jako pomocný dělník v továrně, v r. 1952 dvouměsíční krajská politická škola, 1962–1965 Vysoká stranická škola ÚV KSČ v Praze.

Do KSČ vstoupil 1. 6. 1945. K SNB nastoupil 28. 5. 1945, prošel výcvikovým střediskem SNB v Praze na Smíchově, poté sloužil u strážního útvaru 9600 Praha (s výjimkou 11. 3. 1946–12. 9. 1946, kdy byl ve výcvikovém středisku SNB v Českém Krumlově), 12. 3. 1948 převelen ke 4. sektoru velitelství StB (výkon), 26. 11. 1948 přešel na 2. odbor Hlavní správy StB, kde působil nejprve jako řadový referent, později náčelník referátu a oddělení. Dne 8. 10. 1953 byl jmenován zástupcem náčelníka 2. odboru III. správy ministerstva vnitra (vnitřní zpravodajství) a 1. 4. 1954 náčelníkem 2. odboru III. správy MV. V I. 1955–1956 absolvoval jednoroční školu v SSSR, poté se ujal funkce zástupce náčelníka III. Správy MV. V I. 1966–1968 byl zástupcem náčelníka Hlavní správy StB (HS-StB), 17. 7. 1968 odvolán z funkce a zařazen do činných záloh MV, v I. 1968–1970 analytický odbor II. správy a sekretariátu MV. Dne 1. 3. 1970 jmenován zástupcem náčelníka správy StB (S-StB) Praha, 1. 1. 1973 náčelník S-StB Praha. Od 1. 5. 1974 přešel jako náčelník na fakultu Vysoké školy SNB. Dne 31. 5. 1978 uvolněn ze služebního poměru, odešel do starobního důchodu.

V období do srpna 1968 pracoval jsem v problemu vnitřních problematik, kde jsem po celá léta usiloval o to aby vedení MV mělo co nejkonkrétnější a nejobektivnější poznatky o narůstajícím nebezpečí na ideologické frontě. Pod mým řízením bylo soustředěno

V r. 1955 byl jako schopný a perspektivní náčelník vyslán do operativní školy v SSSR, kterou absolvoval s výtečným úspěchem. Po návratu byl zařazen do funkce zástupce náčelníka III. správy MV. Rychle se seznámil s problematikou pracoviště. V minulých letech bylo pod jeho řízením úspěšně zlikvidováno několik vážných státobezpečnostních případů; v současné době jsou v likvidaci skupiny rozpracováváné v akci "Generál" /velezrada/ a "Luk" /podvracení republiky/. Odměněn ani mimořádně povýšen od r. 1955 nebyl.

Ve stranické práci se projevuje jako odpovědný funkcionář, který má vřelý vztah ke straně. Svou oddanost ke straně dokumentoval nejvýrazněji v období let 1968–1969, kdy se postavil jasně na stranu zdravých sil ve straně. Pro své politické názory, které tlumočil i v hlavním výboru KSČ při MV, byl 15. července 1968 odvolán býv. ministrem Pavlem z funkce a byl zařazen do kádrové dispozice. V srpnových událostech stál zásadně na pozicích proletářského internacionalismu a marx-leninismu. Po novém zařazení, ke kterému došlo 1. 10. 1968, se aktivně postavil na stranu těch, kteří měli zájem očistit MV od pravicových živlů. S jasným požadavkem očisty MV vystoupil i na konferenci HV KSČ začátkem roku 1969.

stovky poznatků o orientaci mnohých lidí z kultury, škol různých děství a pod. na západ a proti západní marx-len. straně. Zejména pak protiscovské tendence které byly zřejmě již dávno před Srpnem jsem konkretizoval na oblasti i lidí a předkládal. Postupně jsem poznával že není k těmto poznatkům dostatečně přihlíženo. Nabyla prováděna ani politická ani jiná opatření která by zamezila tomuto vývoji.

Proto mne nepřekvapil ani vývoj politické situace od konce roku 1967 v lednu 1968 a v srpnu 1968. K lednové politice jsem měl zpočátku důvěru že vyřeší neuspokojivý vývoj, který jsem sám jak uvádím měl možnost dost zřetelně pozorovat. Brzy však jsem začal chápat že se mýlím a že politika Duběčka vede k odtržení od SSSR, od téora socialismu a ve svém konci k rozbití a zániku strany. Snažil jsem se i v této době soustředit poznatky a předkládat aby bylo vidět činnost již jasné pravice. Pracoval jsem na dvou základních materiálech v květnu a ještě v červenci 1968 než jsem byl zrušen funkce. Tyto materiály později byly veřejně puilikovány jako dvě zprávy min. Pavla. Byly to zprávy Státní bezpečnosti a Pavel nemohl v této době jinak než že je musel poslat Dubčekovi poslat. Avšak ani Dubček k nim nepřihlédl. I v těchto zprávách byly argumenty, že nebude-li situace řešena bude SSSR bránit socialismu. V srpnu 1968 jsem byl na nuceně dovolene. Vstup jsem očekával. Ihned jsem se dostavil do zaměstnání/třeba uvolněn/ a hlásil se s. Salpovičovi k dispozici. Od té doby jsem se zdržoval na pracovišti, docházel do CUV-KSC kde jsem byl v důsledku minulé funkce členem, kritizoval činnost která byla se strany CUV protiscovská. Snažil jsem se zdravými kádry a spolu s nimi vytvářel operu pro ostatní. Znáčil jsem se také na časopis Zprávy. Psal do nich články kde jsem vyjadřoval své stanovisko.

Po stránce charakterové je označován za slušného, tichého člověka, značně snázlivého až ctižádostivého po vyniknutí. Všechn svůj volný čas věnuje studiu politickému neb se učí jazykům. Před odjezdem do SSSR studoval ruštinu.

Prošetřovaný ve svém bydlišti neudrňuje s nikým se svých spolubydlících žádných styků. Dpkonce i své dcerce zakázal styk s ostatními dětmi v domě. Dojíždí však k němu někdy na návštěvu nějaké osoby, které mají být jeho spoluzaměstnanci.

Npor. B e r a n je ve funkci náčelníka 2. odboru od března 1954. K úkolům na odboru přistupuje zodpovědně a svědomitě. Jako náčelník odboru dovede práci řídit, rozdělovat, ale ne ještě správně kontrolovat. Sám po stránce odborné rozumí dobře problematice svého pracoviště, pochopil správně soudruhy a tím se zlepšila jejich práce v likvidaci třídního nepřítele. V agenturní práci je zkušený, agenty dovede řídit, dovede je vychovávat, aby se z nich postupně stali ideoví pracovníci. Svě zkušenosti dovede předávat ostatním mladším soudruhům. Soudr. B e r a n svojí práci na odboru dokázal že před volbami bylo zlikvidováno mnoho nepřátelských skupin ze řad bývalých členů býv. politických stran. Politicky je vyspělý a za svojí práci si zaslouží povýšení.

Zdroj: ABS, personální spis J. Berana; Osobní evidenční karta příslušníka MV

ústav pro studium
totalitních režimů

archiv
bezpečnostních
složek